

i enhver Retning, og jeg kan ikke indsee, at der, fordi Staten hændelsesviis driver et Theater, er mere Grund til at lægge Vaand paa andre Theatre, end der er Grund til, fordi den hændelsesviis driver en Klædefabrik, at lægge Vaand paa de andre Klædefabrikker; naar de andre Klædefabrikker klage, saa siger man: „Vent blot lidt, saa gaaer Fabrikken nok fallit, thi den gjør Varerne saa flette, at det maa blive Enden derpaa“. Derimod mener jeg paa ingen Maade, at Staten bør sige til de andre Theatre: „Jeg kan ikke tillade Eder at spille det og det Stykke, thi saa lider jeg Skaar i mine Indtægter; men I kunne jo vente; mit Theater kommer nok engang til at gaae fallit, og saa kunne I spille, hvilke Stykker I ville“. — Men selv om jeg var enig med den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning), troer jeg dog, jeg kunde sige Alt hvad jeg før bemærkede, thi jeg har ingenlunde her foreslaaet eller henstillet, at Nogetsomhelst af hvad det kongelige Theater eier, skulde overlades til de andre Theatre; det har jeg hverken henstillet eller engang tænkt paa; — jeg har aldeles ikke tænkt paa, at man skulde udvide den i disse Theatres Privilegier givne Virksomhedskreds, men jeg har meent, at man ikke utilbørlig skulde indskrænke den igennem en Fortolkning, som de Fleste ansee for urigtig. Man maa erindre, at de have faaet Lov til at spille Noget, som hedder „Lystspil“, og naar de da f. Ex. have villet spille Holbergs Comedier, da er det kongelige Theater ikke traadt op og har sagt: „I maae ikke spille Holbergs Comedier, fordi de ere min Eiendom“; hvilket det jo ei heller kunde sige, thi Holbergs Comedier ere ikke det kongelige Theaters Eiendom men hele Landets Eiendom, men det har sagt: „I maae ikke spille dem, fordi det er Comedier og ikke Lystspil“. Dette er Noget, som man ikke har vidst tidligere her i Landet, at Holbergs Lystspil ikke vare Lystspil, men Comedier; vore literaire Autoriteter til forskjellige Tider have ikke haft nogen Anelse herom. Denne Fortolkning er bleven anvendt til Gavn for den Statsindustri, som drives paa det kongelige Theater; det er blot i den Henseende, at jeg har ønsket, at der maatte gjøres en liberalere Fortolkning gjæl-

ende. Endelig skal jeg, hvad det industrielle Spørgsmaal angaaer, tillade mig at gjøre opmærksom paa, at den høitærede Mand, der var Cultusminister endnu for et Aar siden, nemlig den nuværende Rigsdagsmand for Rjøbenhavns Amts 1ste Valgkreds (Hall), udtrokkelig, da han var Cultusminister, her har fremhævet, at det ikke var det Hensyn, man tog, at Theatret vilde lide noget pecuniært Tab, thi dette vilde ikke blive Tilfældet, men at det var Hensynet til den æsthetiske Sands, der toges, Hensynet til den gode Smag, som kunde blive fordærvet ved, at saadanne Stykker spilleles paa andre Theatre end det kongelige. Dette er nu en Tankegang, paa hvilken jeg i det Ringeste ikke kan gaae ind, og vel Mange tilligemed mig; man mener, at det vel var det Retteste at lade dette naturligere udvikle sig selv, og at man ikke skulde sørge for den gode Smag ved forhindrende Forholdsregler. Men saa Meget staaer imidlertid fast, at man ikke kan antage, at Ministeriet ved at tage Bestemmelse om, at de private Theatre ikke skulde have Lov til at spille f. Ex. Holbergs Comedier, er gaaet ud fra det industrielle Standpunkt; man har, som sagt, ikke troet, at deraf vilde flyde noget pecuniært Tab for det kongelige Theater. Naar man tilbagefalder dette i Erindringen, vil man see, at jeg godt kunde have været enig med den ærede Rigsdagsmand for Holbek Amts 2den Valgkreds (Tscherning) og dog sige Alt, hvad jeg her har fremfat; thi, for at jeg skal gjentage det endnu engang, jeg tænker ikke paa en Udvidelse af de Privilegier, der ere givne de andre Theatre, jeg tænker ikke paa Noget, der kunde bringe Pengetab for det kongelige Theater, og det er der vistnok heller ikke nogen af dem, som have talt om Sagen angaaende de private Theatre og havt med den at gjøre i sin Tid, der have meent; jeg taler blot om en liberalere Fortolkning af Privilegierne, en Fortolkning, som mere stemmer med den hos Publikum i det Hele taget værende Opfattelse af hvad man forstaaer f. Ex. ved et Lystspil.

Hall: Derfom det var den ærede Rigsdagsmands (H. M. Petersens) Ønske, som bragte denne Discussion paa Bane, at forhindre vi-